

Cuvânt-înainte

Dreptul civil este chintesența dreptului privat. Ansamblul normativ care îl definește și îi stabilește coordonatele are un domeniu de incidență deosebit de extins. Aproape că nu există domeniu al vieții sociale în care normele juridice civile să nu aibă incidență, după cum aproape că nu există categorie de fapte juridice care să nu fie susceptibile să determine apariția, modificarea sau stingerea unor raporturi juridice civile. Existența individului uman, ca persoană fizică, și a colectivelor de oameni organizați, ca persoane juridice, multitudinea de relații sociale ce se stabilesc între aceste persoane se află în permanență sub acțiunea dreptului civil, care însoțește orice persoană, de la nașterea sa – iar în anumite condiții, chiar mai devreme, din clipa când evenimentul nașterii devine o eventualitate previzibilă într-un viitor cert – și până la încetarea ființei sale sau, mai exact, sub anumite aspecte, chiar dincolo de acest moment.

Așa fiind, o bună parte din coordonatele vieții noastre sunt determinate sau, cel puțin, influențate de normele dreptului civil. De aici, nevoia stringentă pentru noi toți de a cunoaște ceea ce este esențial în conținutul conceptelor cu care operează aceste norme, concepte dintre care multe sunt destul de larg utilizate (este drept, nu întotdeauna corect) în limbajul cotidian.

Pe de altă parte, vastitatea domeniului dreptului civil, multitudinea conceptelor care îi sunt specifice, imensa diversitate a conținutului lor au făcut resimțită, încă de multă vreme, nevoia unei elaborări fundamentale, care să sintetizeze esențialul din textele de lege, din lucrările mai valoroase ale doctrinei juridice, precum și din contribuțiile remarcabile ale practicii judiciare, pentru lămurirea aspectelor mai importante ale problematicii dreptului civil, spre a servi ca instrument de lucru și, totodată, de informare pentru juriștii teoreticieni și practicieni, precum și pentru studenții facultăților de drept.

Din dorința de a da satisfacție acestei necesități, încă în anul 1980, împreună cu profesorii universitari dr. Mircea Mureșan și dr. Victor Ursa, am realizat prima elaborare de acest gen, primul Dicționar de drept

civil publicat la Editura Științifică și Enciclopedică București. Lucrarea s-a bucurat de o foarte bună apreciere în mediile juridice (academice și jurisdicționale), iar pe parcursul a aproape un sfert de secol care a trecut de la apariția ei și până în prezent, și-a dovedit cu prisosință atât utilitatea teoretică, cât și utilitatea practică.

De atunci însă, realitățile vieții s-au schimbat, producându-se mutații esențiale în viața politică, economică și socială din România, iar legislația a suferit și ea modificări de concepție și chiar de substanță.

Toate aceste împrejurări au creat necesitatea regândirii Dicționarului de drept civil și reelaborarea lui în armonie cu noile realități juridice și de altă natură existente în prezent.

Ne-am asumat această majoră responsabilitate, împlinind astfel speranța și, totodată, dorința pe care am exprimat-o în prefața primului Dicționar de drept civil, de a perfecționa în timp această lucrare.

Noul Dicționar de drept civil, realizat în perioada 1996-2004 și publicat, în prima sa ediție, în trei volume, a fost, în realitate, o nouă elaborare teoretică, deosebită față de primul dicționar, sub mai multe aspecte. Astfel, această ediție a avut în vedere textele legale în vigoare la vremea aceea, constituind nu numai un mijloc de informare, ci și de orientare în legislația dreptului civil. De asemenea, a cuprins numeroși termeni și expresii care nu s-au regăsit în Dicționarul de drept civil anterior. Totodată, analiza termenilor și a expresiilor era mai amplă și mai complexă, ceea ce explică și diferența de spațiu grafic a celor două dicționare: ediția în trei volume a avut peste 1.400 de pagini tipărite, pe când primul dicționar avea doar 550 de pagini tipărite, și exemplele ar putea continua.

Perfecționarea legislației în procesul de aderare a României la Uniunea Europeană a înregistrat o dinamică accelerată, iar dezvoltarea și consolidarea realităților economiei de piață în țara noastră a avut un impact decisiv asupra reglementărilor legale din domeniul dreptului privat. Au apărut noi realități juridice și economice, iar adaptarea legislației noastre la rigorile dreptului comunitar, începută în ultimii ani, se află în curs, se amplifică și se diversifică neîncetat. În aceste condiții, prima ediție a Dicționarului de drept civil, publicată la Editura Lumina Lex din București, a fost depășită rapid de evoluția legislației, doctrinei și a jurisprudenței, făcând necesare revizuirea și completarea acestei lucrări.

Cea de-a doua ediție, revizuită și adăugită, a Dicționarului de drept civil, pe care o oferim acum publicului cititor cu satisfacția datoriei împlinite, aduce la zi conținutul acestui dicționar, în sensul punerii lui de acord cu actualul stadiu de evoluție a reglementărilor legale din domeniul dreptului civil, precum și cu noua optică a doctrinei referitoare la problematica din acest domeniu și cu noua orientare a jurisprudenței.

Astfel, am introdus și explicat un număr de aproximativ 150 de termeni și expresii noi și am redefinit numeroși termeni din prima ediție, ținând seama, acolo unde a fost cazul, de modul de definire prin lege a unor concepte juridice din domeniul investigat. Preluarea unora dintre definițiile și formulările consacrate în știința dreptului și de legislația în vigoare a fost făcută cu intenția de a reda cât mai fidel ceea ce a fost câștigat până în prezent pentru dreptul nostru civil.

În paginile dicționarului au fost explicate nu numai conceptele moderne ale dreptului civil, ci și numeroase expresii latine, care – fiind consacrate încă în terminologia dreptului roman – au supraviețuit secolelor și mileniilor, până în zilele noastre, înscriindu-se printre constantele dreptului civil. De asemenea, au fost explicați și o serie de termeni aparținând dreptului familiei și dreptului de proprietate intelectuală, care, în opinia noastră, sunt segmente ale dreptului civil.

Majoritatea definițiilor și a formulărilor din dicționar ne aparțin și am fi nespus de fericiți ca prin contribuția noastră să se adauge noi elemente, noi valențe la cele deja câștigate de știința dreptului.

Subliniem o dată mai mult, dacă aceasta este necesar, că elaborarea Dicționarului de drept civil s-a făcut pe baza legislației, a lucrărilor teoretice de referință și a soluțiilor de principiu adoptate de jurisprudență.

În noul format al ediției a II-a a Dicționarului de drept civil se încorporează munca și strădaniile noastre din ultimul an.

februarie 2007

Autorii